

Jaarplan 2018, Cluster Stad

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Deel 1: GEMEENTE Groningen	4
DEEL 2: VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN.....	7
Maatschappelijke context Veiligheidsregio Groningen	7
Verzorgingsgebied.....	8
Samenvatting van de opdracht	9
Vertaling risicoprofiel naar beleid.....	10
Regionaal Risicoprofiel.....	11
Regionaal Crisisplan	11
.....	12
Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2016 - 2019.....	12
Regionaal Dekkingsplan	12
brandveilig leven	14
Samen betrokken	14
BIJLAGEN.....	15
Bijlage 1 Brandrisicoprofiel van de stad.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 2 Uitsplitsing toezicht op basis van risicoanalyse	28

De gehele brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Groningen wordt vanaf 2014 op regionaal niveau vormgegeven onder collectieve verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Groningen. Hierin zijn alle burgemeesters van de Groninger gemeenten vertegenwoordigd. De betrokkenheid van de burgemeester en de gemeenteraad bij lokale fysieke veiligheid en de lokale brandweerkorpsen is natuurlijk van groot belang. Enerzijds vanwege de blijvende bestuurlijke verantwoordelijkheid voor lokale brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de samenhang met sociale veiligheid en andere lokale thema's, anderzijds als boegbeeld richting de medewerkers van de brandweer.

Omdat de VRG de uitvoering ('het werk op straat') en de lokale binding belangrijke thema's vindt, zijn hiervoor acht clusters opgericht, waarvoor een brandweercommandant verantwoordelijk is. Elk brandweercommandant maakt zelf verbinding met haar omgeving en zet zich in voor een goede dialoog met gemeente, inwoners, bedrijven en andere instellingen. Alleen door middel van deze verbinding kunnen we de juiste dingen doen. Daarom stellen zij periodiek een jaarplan op, die op de lokale behoefte is toegesneden en waarin de doelen en activiteiten worden uitgelegd. Ook wordt aansluiting gezocht met het landelijke integraal veiligheidsbeleid en actuele maatschappelijke thema's (zoals bijvoorbeeld aardbevingen en brandveiligheid bij ouderen en studenten). Het jaarplan is een uitwerking van de strategische koers van de Veiligheidsregio, die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Het jaarplan is dan ook geen document om bestuurlijk vast te stellen, maar heeft als voornaamste doel dat de Burgemeester gemeenteraad en de clustercommandant in gesprek gaan over de prestaties van de Veiligheidsregio. Daarnaast wordt aansluiting gezocht met het gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid. De nieuwe meerjarenkoers van de Veiligheidsregio die op dit moment in voorbereiding ligt over 2019 en verder is nog niet opgenomen in dit jaarplan. Hierover zal via de reguliere lijn geïnformeerd worden.

Het jaarplan bestaat uit twee delen. Deel 1 is specifiek voor de gemeente Groningen, daar worden de speerpunten voor 2018 beschreven. In deel 2 wordt een aantal algemene aspecten van de Veiligheidsregio Groningen toegelicht.

Omschrijving verzorgingsgebied cluster Stad

Groningen is de hoofdstad van de provincie en is opgedeeld in 17 wijken. De Stad kent naast diverse nieuwe woonwijken ook een oude historische binnenstad

- De gemeente heeft een oppervlakte van 8.372 hectare
- De gemeente heeft > 200.000 inwoners
- In de gemeente staan onder andere meerdere zorginstellingen, 2 ziekenhuizen, een TBS kliniek, een jeugdgevangenis, een GGZ instelling, een cellencomplex van de politie, diverse industriële objecten en fabrieken Bijzondere infrastructurele voorzieningen, 50 basisscholen, meerdere scholen voor het voortgezet onderwijs, een Hogeschool en een universiteitscomplex. Ook is er een stadion voor het spelen van betaald voetbal
- Binnen de gemeente zijn meerdere recreatiegebieden en (zwem)plassen. Ook zijn er diverse waterwegen voor plezier- en beroepsvaart
- De gemeente wil een landelijke uitstraling hebben als evenementenstad, hierdoor zullen er veel grote evenementen georganiseerd worden

Binnen de gemeente zijn diverse risico's te benoemen zoals:

- Een historische binnenstad met veel aaneenschakeling van oude panden en houtbouw
- Vele studentenkamers
- Steeds meer zelfstandig wonende ouderen
- Een aantrekkelijk horecagebied met zeer ruime openingstijden en veel uitgaanspubliek
- Diverse auto(snel)wegen
- Diverse spoorwegen en stations
- Diverse kanalen, rivieren en waterpartijen met onder andere recreatiemogelijkheden

Analyse van de binnenstad

In een oude binnenstad zijn de brandveiligheidsrisico's groter dan in de nieuwere buiten wijken van de stad. De brandveiligheid van oude panden heeft een ondergeschikte status. Dit heeft consequenties voor de vluchtveiligheid en de mate van branduitbreiding (vanwege de hoge bebouwingsdichtheid en geaccepteerde bouwkwaliteit).

In de binnenstad is het percentage aan kamerverhuurpanden groot en zijn relatief veel (oude)winkel- en kantoorpanden. Boven veel van deze panden wordt gewoond. Een belangrijk aandachtspunt n.a.v. de brand in Leeuwarden is de brandwerendheid van deze panden. Daarnaast geldt de binnenstad als 'huiskamer' van Groningen met veel bezoekers. Zij komen winkelen, bezoeken horecagelegenheden en evenementen. De brand- en vluchtveiligheid van horecapanden en bij evenementen is een belangrijk aandachtspunt.

De binnenstad is grotendeels beschermd stadsgezicht en kent vele gemeentelijke en rijksmonumenten. Het behoud van het cultureel erfgoed is eveneens een belangrijk aandachtspunt.

Speerpunt 2018

Vluchtveiligheid in de binnenstad

In 2018 willen we vervolg geven aan de vluchtveiligheid in de binnenstad. Uit data-analyse (uitrukken, bevolkingsspreiding, type bebouwing, gebruikskennmerken etc.) blijkt dat de grootste risico's liggen in de binnenstad, zie hiervoor het kader op de vorige pagina.

Om dit vorm te geven gaan we voor alle schakels van de veiligheidsketen een nadruk leggen op de binnenstad, haar gebruikers/bezoekers en de bewoners. Zo zullen we daar uitgebreidere controles uitvoeren bij alle panden waar we toezicht houden. We zullen specifiek kijken naar de ontvluchtingsmogelijkheden, bereikbaarheid voor hulpdiensten, aandacht vragen voor de eigen verantwoordelijkheid van eigenaren. We zullen themabijeenkomsten organiseren voor bezoekers, eigenaren en bewoners om mensen bewust te maken in hun gedrag en wat ze zelf kunnen doen. Een gedetailleerde beschrijving staat in het gemeentelijk handhaving uitvoeringsplan van 2018. Er zullen oefeningen gehouden worden in de binnenstad en voor de incidentbestrijders zullen we een nadruk leggen op de bestrijding en risico's van branden in de binnenstad.

Toezicht houden conform het handhaving uitvoeringsplan

We gaan volgens het brandrisicoprofiel (zie bijlage 1) onze energie zetten op brandveiligheid daar waar het hoort. Het aantal controles en brandveiligheidsactiviteiten is opgenomen in het handhaving uitvoeringsplan van de gemeente.

Pilot buurtgerichte brandweezorg

In de Stad wordt vanaf 2017 een pilot gehouden "buurtgerichte brandweezorg" Hiervoor hebben we tot eind 2018 1 FTE capaciteit aangetrokken om de verbinding te krijgen met de burgers in de Wijert en de al bestaande netwerken en organisaties in de betreffende wijk (Wij teams, buurtagenten, stadsdeelcoördinatoren, etc.). Doel is om achter de voordeur te komen van bewoners waar een hoger brandrisico is. Deze doelgroepen bereiken we niet via reguliere controles.

Vorbereiding op Koningsdag

Koningsdag vindt in 2018 plaats in de gemeente Groningen, dit zal voor de brandweer en Veiligheidsregio veel voorbereidingstijd vergen op het gebied van advisering, toezicht en de operationele voorbereiding. Ook de capaciteit op de dag zelf zal groter zijn dan de reguliere Koningsdagen.

Brandweezorg stedelijk gebied

Aan de hand van de uitkomsten van de QuickScan en de gemaakte bestuurlijke keuzes zal een vervolg uitwerking plaatsvinden over de brandweezorg in het stedelijk gebied. Hoe dit eruit gaat zien en welke richting gekozen gaat worden is pas eind 2017 bekend

Open dag brandweer Groningen

Eens in de 2 jaar vindt de grootse open dag van brandweer Groningen plaats. Een unieke dag waarbij de brandweer van de Stad haar deuren opent voor het publiek om de burgers te informeren over brandveiligheid en het werk wat de brandweer en haar partners allemaal doet. De open dag vindt plaats op de 3^e of 4^e zaterdag van september van 10 tot 16 uur

In de tabel op de volgende pagina staat per sector/dienst de producten voor 2018 benoemd

<p>Vakbekwaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Risicogericht oefenen - Binnenstadbrandbestrijding - Personeel bekwaam maken en houden in hun (nieuwe) functie - Opleiding nieuw personeel tot duiker - Opleiden van nieuw personeel en oproeppersoneel tot gaspakdrager - Bewust maken van risico's en handelingsperspectief bij instortingen 	<p>Toezicht en brandveilig leven</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vervolg op Binnenstad op orde qua vluchtveiligheid en brandveiligheid. Inclusief de dossiers - Vervolg geven aan themagericht controles (horeca, gebruikers en bewoners van het centrum) - Integrale controles met gemeente en politie oppakken in de horeca objecten - Uitvoering geven aan Handhavingsuitvoeringsplan 2018 - Uitvoeren van evenementencontroles - Verder vormgeven van lopende projecten (UMCG, Martiniplaza, Oosterpoort) 	<p>Voorbereiding op incidenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken van nieuwe werkwijze van bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen (één gaspakkenteam) - Bereikbaarheidskaarten op orde en een goede verbinding van de bestaande kennis tussen de teams in de plannen - Het robuust en risicogericht inrichting van de incidentbestrijding in de regio - Zitting nemen in Multi evenementen teams - Monitoring uitruktijden door de verbouw van de ring Zuid en indien nodig aanvullende maatregelen bepalen - Het uitvoeren van een zelfscan in het duikteam om de kwaliteit te meten
<p>Brandveilig leven thema's</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brandveilig ondernemen - Brandveiligheidschecks voor woningen - Oefenen in de wijk - Voorlichting na brand - (brand)veilig studeren en studenten kamerverhuur - Buurtgerichte brandweezorg in de Wijert - Brandveiligheidsproject bij panden Woonzorg Nederland in de Stad - Open dag op 3^e of 4^e zaterdag van september - Onderzoek naar structurele voorlichting over brandveiligheid op basisscholen (te beginnen in de Wijert) 	<p>Dekkingsplan stedelijk gebied Invulling geven aan de door het bestuur gekozen richting van de verdere uitwerking van het dekkingsplan, stedelijk gebied</p> <p style="text-align: center;"><i>Speerpunten 2018, cluster Stad</i></p>	<p>Anders werken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ontwikkelen van het vak van de beroepsbrandweer - Het 36 uur per week ondersteunen van de ademluchtwerkplaats door de ploegen - Het uitvoeren van diverse TD werkzaamheden (slangenwerkplaats, voertuigcontroles) - Het verder ontwikkelen van andere taken voor de beroeps (tekenkamer) - Ontwikkelen van eigenaarschap en leiderschap bij de medewerkers - Creëren van flexibel en zinvol rooster en dagindeling - Vormgeven van slimmer en efficiënter plannen van diensten, neventaken en oefeningen buiten het rooster - Begeleiden van de periodiek preventieve medische onderzoeken (PPMO) in de regio
<p>Incidentbestrijding</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24/7 paraat in Stad en de regio voor de brandweezorg, duiktaak en andere specialistische taken - Bestrijden van incidenten in het verzorgingsgebied (het redden van mens en dier) - Leren van incidenten - Efficiënt en risicogericht positioneren van het materieel in de regio voor een nog betere hulpverlening (incidentbestrijding 2.0) 	<p>Meerjarenbeleidsplan Verder vormgeven aan de verdere voorbereidingen en uitwerking van het meerjarig beleidsplan (2019 – 2021)</p>	
<p>Personeel- en Organisatieontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan herziening regeling Functioneel Leeftijd Ontslag (FLO) - Opzetten en uitvoeren externe werving voor nieuw beroepspersoneel; - Uitvoering geven aan 2^e loopbaanbeleid voor beroepsmedewerkers - Ontwikkeling volgen van herijking 2^e loopbaanbeleid en bij besluit doorvoeren in de organisatie 	<p>Materieel en Logistiek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materieel altijd betrouwbaar, paraat en functioneel - Uitleveren operationeel maken van 3 nieuwe tankautospuiten voor de Stad - Inrichten en uitvoeren van het was proces van uitrukkleding voor de hele regio - Vervangen van de duikwagens en zorgdragen voor een juiste back-up voorziening van het duikteam - Testen van middelen en techniek voor offensieve en defensieve binnen aanvallen (O-bundels) - Aanschaf van grootschalig watertransport systemen 	<p>Specialistische advisering</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op tijd adviseren op evenementen, ruimtelijke plannen, milieuplannen - Ondersteunen en faciliteren in een bruisende en veilig Stad Groningen bij evenementen - Op tijd toetsen van bouwplannen en brandpreventieve installaties - Intern brieven van incidentbestrijding over werkwijze bij evenementen - Voorbereiden landelijke viering Koningsdag in de Stad (inclusief operationele paraatheid)

MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Veiligheidsregio Groningen levert goede brandweezorg en organiseert, regisseert en faciliteert, samen met onze partners in crisisbeheersing, een robuuste crisisorganisatie. Dit doen we met bijna duizend medewerkers, waarvan circa negentig beroeps brandweerm medewerkers en ruim zevenhonderd brandweervrijwilligers vanuit negenendertig brandweerposten. Hiervan hebben 37 kazernes een vrijwillige bezetting en 2 kazernes een 24-uurs (beroeps) bezetting. Circa 200 medewerkers zijn belast met de zgn. 'voorkant van de veiligheidsketen' en ondersteunende taken, zowel administratief als operationeel. Onze medewerkers, waarvan een groot deel vrijwilligers, staan 24/7 paraat, ook in of rond de kleinste woonkernen.

Wij werken in opdracht van het lokale, regionale en landelijke bestuur voor inwoners, bedrijven en instellingen in de provincie Groningen. In geval van nood staan wij ook klaar voor anderen, zoals de inwoners en bedrijven in aangrenzende regio's. Wij doen dit in samenwerking met een groot aantal partners, zoals de gemeentelijke organisaties, crisispartners, de Omgevingsdienst Groningen en de noordelijke veiligheidsregio's

We plaatsen onze taak in een bredere maatschappelijke context: breder dan het puur uitvoeren van brandweezorg en crisisbeheersing en wel in relatie met andere thema's in onze omgeving. Denk aan de samenhang tussen sociale en fysieke veiligheid, maar ook aan het verbinden van veiligheid op lokale schaal aan vraagstukken van leefbaarheid en sociale cohesie. Vanuit maatschappelijk oogpunt zien we dat samenwerking en afstemming steeds belangrijker wordt. Ook andere verbindingen zijn essentieel zoals de samenhang tussen veiligheid, publieke gezondheid en onderwijs.

'De Veiligheidsregio' kent daarom voor ons dan ook vier verschillende definities:

- 1) De organisatie Veiligheidsregio Groningen die voor de gemeenschappelijke regeling taken uitvoert op het gebied van de brandweezorg en crisisbeheersing;
- 2) De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen waarin de organisatie Veiligheidsregio Groningen (de brandweezorg en crisisbeheersing), de gemeentelijke kolom en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) bestuurlijk en in één begroting zijn samengevoegd.
- 3) De netwerkorganisatie Veiligheidsregio Groningen waarin de partners brandweer, GHOR, gemeenten, politie, openbaar ministerie, waterschappen, provincie, defensie in overleg met de vitale infrastructuur (zoals Enexis en Waterbedrijf Groningen) samenwerken in de voorbereiding op en bestrijding van rampen en crisis. Deze samenwerkingspartners - met elk hun eigen taak binnen de risico- en crisisbeheersing - hebben een collectief convenant afgesloten. Via dit convenant committeren de partners zich aan zowel de bestuurlijke als de operationele slagkracht waardoor we de samenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij de risico- en crisisbeheersing kunnen verbeteren.
- 4) Veiligheidsregio Groningen in de breedste zin: midden in de samenleving en lokaal verankerd doordat we relaties onderhouden met inwoners, bedrijven en de overige partners.

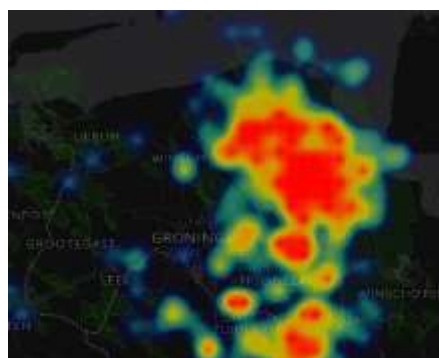

Veiligheidsregio Groningen heeft vier strategische ontwikkelthema's benoemd waarmee de ambities ten aanzien van de ontwikkeling van het vak en de organisatie worden vormgegeven.

1. Contextgericht werken; in verbinding staan met de omgeving, inwoners, bedrijven en instellingen.
Wij kunnen alleen de juiste dingen doen als we in verbinding staan met onze omgeving. Dat doen we door actief naar buiten te treden, onder andere door het voortzetten en aangaan van samenwerking met diverse partners en door gebruik van oude en nieuwe media.
2. Het nieuwe vakmanschap; vernieuwing van de organisatie en het vak.
Onze klanten, of dat nou de besturen, bedrijven of inwoners zijn, kunnen rechtstreeks zaken doen met onze vakmensen, die weten wat ze doen en op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen op hun vakgebied.
3. Aantrekkelijk werkgeverschap; We willen een goede werkgever zijn. Wij willen ook in de toekomst voldoende gekwalificeerde en gemotiveerde brandweervrijwilligers en –beroeps hebben. Uiteindelijk gebeurt het werk door onze vakmensen op straat. Zij moeten fit en gezond zijn en veilig kunnen werken zodat ze hun belangrijke maatschappelijk taak goed kunnen uitvoeren.
4. (Maatschappelijk) verantwoord bedrijfsvoeren; We werken vanuit onze overtuiging dat we een bijdrage leveren aan de samenleving.

VERZORGINGSGBIED

Veiligheidsregio Groningen kent een divers verzorgingsgebied. Het is 296 duizend hectare groot (waarvan 62 duizend hectare water) en herbergt ruim 584 duizend inwoners, waarvan 200 duizend inwoners in de stad Groningen. De regio kenmerkt zich door landelijke gebieden, historische (stads-)centra en (chemische) industrie. Een groot deel van de regio is gelegen beneden NAP. De regio heeft twee middelgrote zeehavens waardoor scheepsbrandbestrijding een thema is voor de veiligheidsregio. De provincie wordt omringd door de Waddenzee, de provincies Friesland en Drenthe en door Duitsland. De fysieke omgeving is voortdurend in ontwikkeling en daarmee ook het risicobeeld. Kenmerkend hierin zijn onder meer de aardbevingen. Met de stevige aardbeving in de zomer van 2012 in Huizinge (3,6 op de schaal van Richter) werd

Beeld van heatmap-video die toename en locaties van aardbevingen laat zien,

duidelijk dat aardbevingen een serieuze bedreiging vormen voor de veiligheid en leefbaarheid van ons verzorgingsgebied. VRG moet voorbereid zijn op veiligheidsvraagstukken waar binnen Nederland weinig kennis en expertise voor is.

Ook wordt voorzien dat klimatologische veranderingen in toenemende mate zullen leiden tot een stijgende zeespiegel en toenemende overstromingsrisico's. Water en Evacuatie is dan ook een thema binnen de veiligheidsregio. Dit geldt ook voor continuïteit binnen de vitale infrastructuur. In geval van een calamiteit kan (langdurige) uitval van gas, elektriciteit, waterleidingen voor uitdagingen zorgen die onze maatschappij anno 2016 niet meer gewend is.

Verder is er in ons verzorgingsgebied een jarenlange trend zichtbaar van demografische veranderingen, waarbij de stad Groningen nieuwe inwoners blijft aantrekken. De omliggende gemeenten hebben in mindere of meerdere mate te maken met krimp en vergrijzing. In de plattelandsgemeenten ontstaat steeds meer een concentratie van voorzieningen in de centrumdorpen en regionale centra. De paraatheid van brandweervrijwilligers kan hierdoor in de toekomst in de kleinere kernen verder onder druk komen te staan. Doordat onder andere scholen, zorgvoorzieningen en het MKB zich meer zullen concentreren, wordt in kleinere kernen een groter beroep gedaan op zelfredzaamheid en het zelf organiserend vermogen van de inwoners.

Een andere ontwikkeling is de toename van grootschalige feesten en evenementen met alle veiligheidsaspecten van dien. Dit speelt met name in stad Groningen maar ook in de regio.

SAMENVATTING VAN DE OPDRACHT

Onze opdracht komt voort uit:

- De Wet Veiligheidsregio's, zoals het voorkomen en bestrijden van branden, rampenbestrijding en crisisbeheersing en hulpverlening bij incidenten;
- Andere wet – en regelgeving, zoals het Besluit risico's zware ongevallen;
- Bestuurlijke afspraken op zowel regionaal als lokaal niveau, zoals Beleidsplan Veiligheidsregio, brandveilig ondernemen Eemshaven en de pilot buurtgerichte brandweezorg.

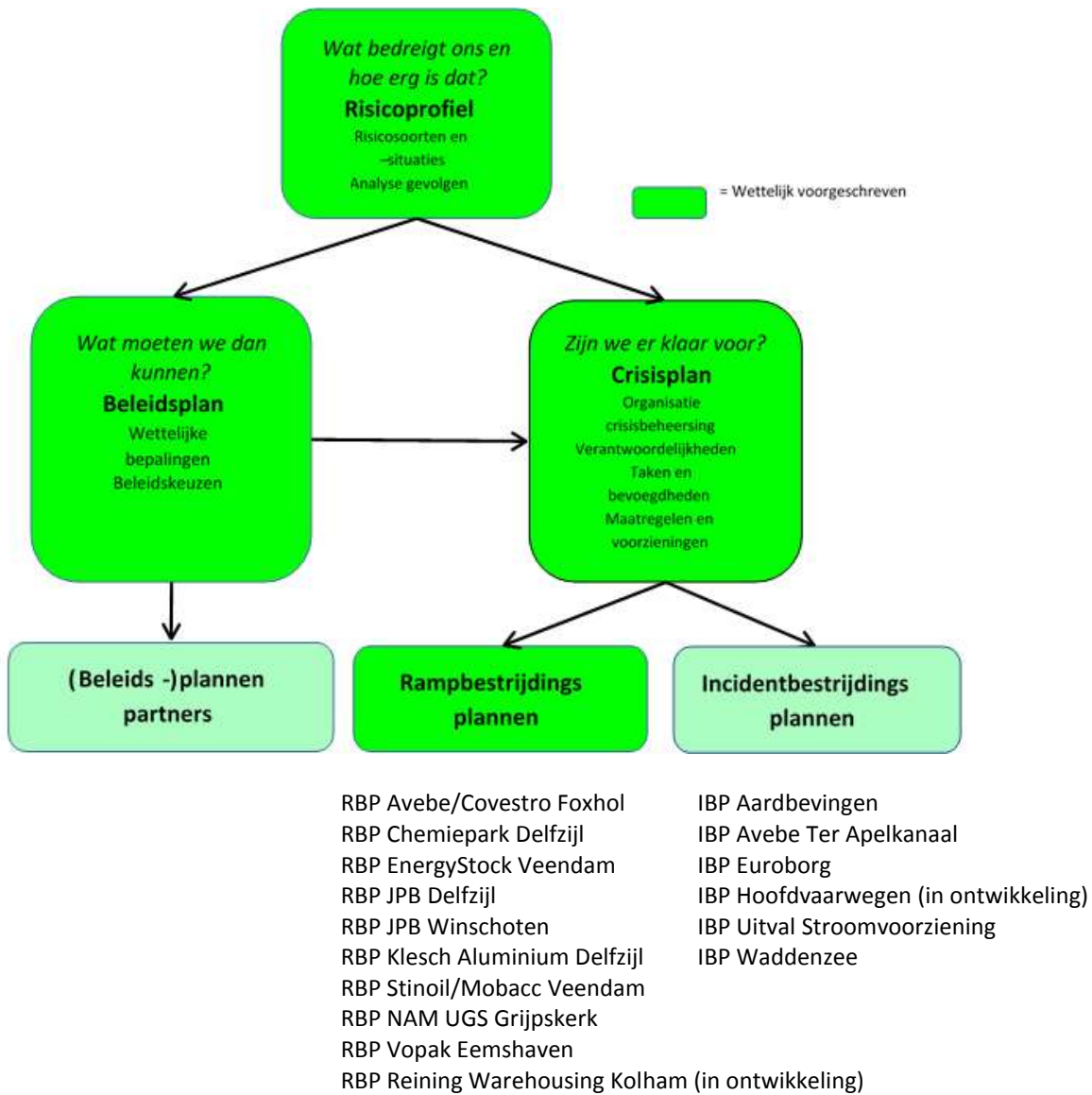
Het Algemeen Bestuur heeft een aantal aanvullende uitgangspunten vastgesteld voor het uitoefenen van deze taken:

- De inwoners, bedrijven en instellingen van de provincie Groningen staan centraal
- Het huidige niveau van brandweezorg op lokaal niveau wordt op z'n minst gehandhaafd
- Er wordt gewerkt vanuit een bestuurlijk vastgestelde formatie

In de begroting nemen wij jaarlijks op wat de taken en specifieke aandachtspunten voor de gehele VRG zijn. Lokaal bestuur en raden worden uitgenodigd om lokale doelen te stellen en daarmee input te leveren voor het jaarplan van het cluster. Hiermee komt de inwoner nog meer centraal te staan. Komend jaar werken we in landelijk verband operationele indicatoren uit waarmee we u nader kunnen informeren over uw cluster en gemeente.

VERTALING RISICOPROFIEL NAAR BELEID

Onderstaand schema maakt duidelijk hoe het risicoprofiel van ons verzorgingsgebied zich vertaalt naar beleidsplannen. Dit overzicht is bedoeld ter ondersteuning bij het lezen van de volgende hoofdstukken.

REGIONAAL RISICOPROFIEL

Op 15 april 2016 is het Regionaal Risicoprofiel 2016-2019 vastgesteld. Het Regionaal Risicoprofiel brengt de relevante risico's binnen de regio Groningen in beeld. De risico's waar de inwoners van onze regio's dagelijks mee te maken hebben. Het risico profiel laat zien welke capaciteit nodig is om de gebeurtenissen adequaat het hoofd te bieden en het bespreekt de dilemma's die de revue passeren bij het maken van keuzes bij de scenario's, gevolgen en capaciteiten.

Vergeleken met het vorige Risicoprofiel dat opgesteld werd in de jaren 2010/2011 is er één belangrijke wijziging in de risico's binnen de regio Groningen opgetreden en dat is ten aanzien van het risico op aardbevingen. Daarnaast is de relevantie van een aantal risico's toegenomen, zoals zeespiegelstijging, meteorologische trends betreffende extreem weer, verdere ontwikkelingen in de Eemshaven, nucleaire incidenten, uitval van telecommunicatie & ICT en terrorisme. Deze worden dan ook in het voorliggende risicoprofiel specifiek benoemd.

Risicoprofiel in dynamische omgeving

Het Risicoprofiel is opgesteld conform de voorschriften van de landelijk geldende Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Deze methodiek richt zich op de impact van een gebeurtenis en de waarschijnlijkheid dat een scenario zich de komende vier jaar voordoet.

Daarbij gaat deze methodiek nog uit van een omgeving waarbij risico's in meerjarige perioden constant verondersteld worden. De werkelijkheid is anders, zoals wij in onze regio dagelijks ondervinden ten aanzien van het risico Aardbevingen. Dat betekent dat wij van het onderhouden en actualiseren van het Regionaal Risicoprofiel een doorlopend proces zullen maken, waarbij wij steeds met de betrokken partners actuele informatie ten aanzien van de risico's in onze regio gebruiken om te bepalen of er aanpassingen aan ons risicoprofiel nodig zijn.

Consultatie gemeenteraden

Het rapport Regionaal Risicoprofiel (2016-2019) en het Beleidsplan Veiligheidsregio zijn ook voor consultatie aangeboden aan de gemeenteraden (via colleges van burgemeesters en wethouders). Partijen zijn hierbij gevraagd kennis te nemen van de geïnventariseerde risico's, kennis te nemen van de scenario's zoals die door de projectgroep zijn uitgewerkt en eventuele feitelijke onjuistheden aan te geven. Daarnaast is ook gevraagd eventuele accenten aan te geven die op de basis van dit risico profiel in het beleidsplan gelegd moeten worden.

REGIONAAL CRISISPLAN

Het Regionaal Crisisplan beschrijft de functiestructuur van de crisisorganisatie, de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden die daarbij horen en de afspraken over randvoorwaarden als alarmering en opschaling, leiding en informatievoorziening. Dit plan geeft weer op welke wijze de crisisorganisatie generiek georganiseerd is ten behoeve van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio. Deze generieke voorbereiding maakt dat de crisisbeheersing in staat is op te treden bij verschillende incidenten in de gehele regio. Daarnaast bereiden wij ons specifiek voor op bepaalde incidenttypen en locaties. De rampbestrijdingsplannen (RBP) voorzien in voorbereiding voor specifieke locaties, de incidentbestrijdingsplannen (IBP) richten zich op voorbereiding op verschillende typen incidenten die zich op diverse locaties kunnen voordoen. Het Regionaal Crisisplan wordt in 2017 geactualiseerd en in 2018 ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.

Conform de Wet Veiligheidsregio's heeft de Veiligheidsregio Groningen met de buurregio's afgestemd hoe het Regionaal Crisisplan zich verhoudt tot de daar aanwezige operationele plannen en procedures op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Deze afstemming vindt zijn weerslag in "Kaders voor de GRIP in Groningen, Friesland en Drenthe". Het Regionaal Crisisplan wordt minimaal één maal per vier jaar opnieuw vastgesteld door het bestuur van de Veiligheidsregio.

BELEIDSPLAN VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN 2016 - 2019

Het doel van het Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2016 – 2019 is tweeledig:

- Het beleidsplan beschrijft onze gezamenlijke ambitie en beleidsmatige koers voor de komende jaren.
- Het beleidsplan is opgesteld om de samenwerking tussen de partners op het gebied van risico- en crisisbeheersing op gerichte wijze verder te ontwikkelen.

Het beleidsplan is geschreven vanuit het perspectief en ten behoeve van de samenwerking tussen de partners binnen Veiligheidsregio Groningen. Het bestuur acht deze multidisciplinaire samenwerking namelijk cruciaal voor een taakuitvoering. De partners houden bij de ontwikkeling van hun eigen beleid – waar dat relevant is voor de multidisciplinaire samenwerking – rekening met de inhoud van dit beleidsplan.

Programma Crisisbeheersing

De uitwerking van de beleidskeuzes uit het Beleidsplan 2016-2019 zijn onderdeel van het programmaplan Crisisbeheersing 2017 en komen terug in jaarplannen van deelnemende partners. In 2017 zal onder andere aandacht besteed worden aan de actualisering van het Regionaal Crisisplan en de ontwikkeling van verbinding tussen risico- en crisisbeheersing. Daarnaast werken wij vanuit het programma Crisisbeheersing aan de taken van de Veiligheidsregio op het gebied van planvorming, multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen, evalueren en leren, netcentrisch werken en samenwerking met onze partners.

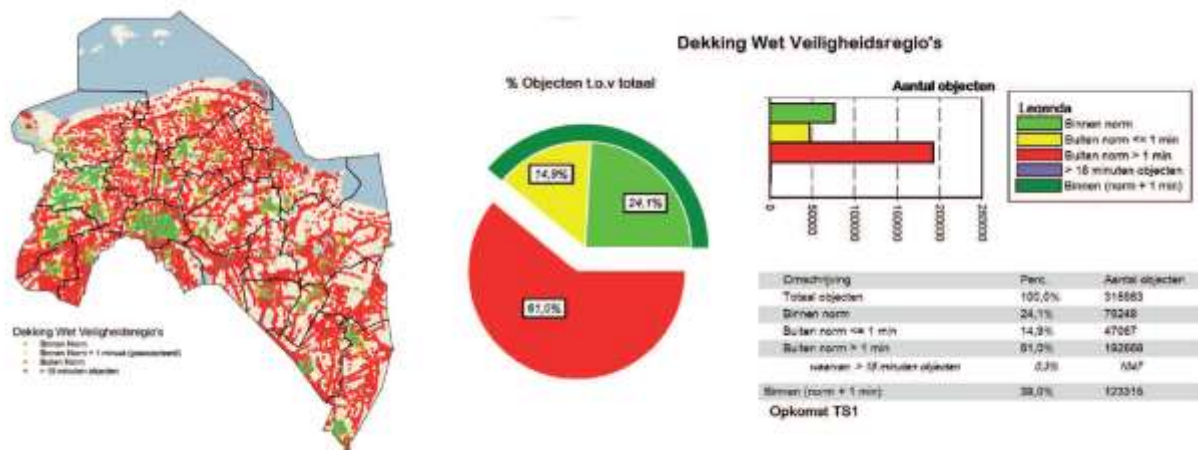

REGIONAAL DEKKINGSPLAN

Het Regionaal Dekkingsplan 2016 - 2020 vormt een onderdeel van het beleidsplan. Het dekkingsplan is een weergave van de operationele prestaties van de brandweer. Dit dekkingsplan is ook separaat ter besluitvorming voorgelegd bij de gemeenteraden in najaar 2016.

Het Besluit veiligheidsregio's schrijft voor dat het bestuur van de Veiligheidsregio bepaalde tijdsnormen hanteert bij het vaststellen van de opkomsttijden. Indien het bestuur voor bepaalde locaties opkomsttijden vaststelt die afwijken van deze tijdsnormen, moeten de keuze van de locatie en de mate van de afwijking expliciet worden gemotiveerd. Dit is vastgelegd in het vastgestelde dekkingsplan. Dit dekkingsplan gaat uit van de 39 kazernes die de regio op dit moment telt. Verder zijn in het dekkingsplan ook nieuwe inzichten verwerkt, zoals realistische rijnsnelheden.

De in het dekkingsplan berekende opkomsttijden van Brandweer Groningen zijn naast de normtijden gelegd. In onderstaande figuren worden de operationele prestaties weergegeven:

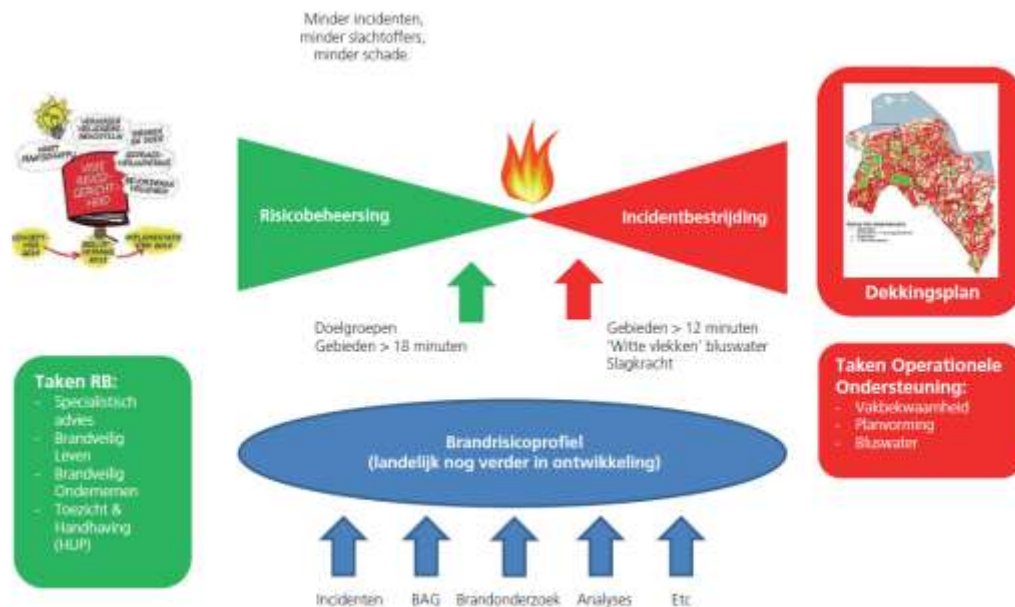

Figuur 2: Onze operationele prestaties zoals opgenomen in het Dekkingsplan 2016 - 2020

Bovenstaande figuren uit het Regionaal Dekkingsplan 2016 - 2020 maken duidelijk dat Brandweer Groningen in ongeveer 39% van de gevallen voldoet aan de normtijden. De Inspectie Veiligheid en Justitie deed in 2013 een soortgelijke constatering in het Rapport Ter Plaatse. Volgens de inspectie voldoen we in 43% van de gevallen aan de normtijden. Relatief laag ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 67%, maar vanwege het landelijke karakter en het relatief grote aantal vrijwilligers een realistische prestatie.

Deze uitkomsten maken tegelijkertijd duidelijk dat we redelijkerwijs niet met minder kazernes toe kunnen dan het huidige aantal. Theoretisch gezien zouden de prestaties nog wel 'opgekrikt' kunnen worden door nieuwe kazernes bij te bouwen, extra vrijwilligers te werven of met (meer) beroeps te gaan werken. De voor een nieuwe post benodigde investeringen zijn afgezet tegen de frequentie van het aantal overschrijdingen over het algemeen echter niet verantwoord. Bovendien is het vaak onmogelijk door onvoldoende vrijwilligerspotentieel. We zullen dus moeten accepteren dat de normtijden in een flink aantal gevallen niet worden behaald. Brandweezorg is echter meer dan de operationele prestaties. Daar waar investeringen in nieuwe kazernes vaak niet verantwoord of onmogelijk zijn, is aan de voorkant van de veiligheidsketen nog veel winst te behalen. Door – onder het motto 'minder branden, minder slachtoffers en minder schade' – juist daarop in te zetten is een verantwoorde brandweezorg te realiseren. In het Regionaal Dekkingsplan 2016 - 2020 wordt het belang van deze beweging met een aantal aanbevelingen nogmaals onderstreept.

We kiezen – in lijn met de landelijke visie 'Risicogericht werken' – afhankelijk van de risico's in een bepaald gebied voor maatregelen aan de voorkant of de achterkant van de veiligheidsketen of een combinatie daarvan. Deze maatregelen zijn dus niet in de hele regio hetzelfde, maar worden ingegeven door het brandrisicoprofiel in een bepaald gebied.

Figuur 3: Brandweezorg in samenhang

Toekomst

Momenteel is de koepel met de minister in gesprek over de manier waarop deze nieuwe benadering van de brandweezorg in de wetgeving kan worden verankerd. De beschreven denkrichtingen bieden een prima houvast voor de verdere ontwikkeling van de brandweezorg in de regio Groningen. We zullen de uitkomsten hiervan nadrukkelijk betrekken bij het verder optimaliseren van onze incidentbestrijding en het versterken van onze risicobeheersing. Benadrukt moet worden dat dat geen ‘wiskunde’ is; het doel is balans en samenhang in de veiligheidsketen te brengen. We gaan dit de komende periode met een casus verder zichtbaar maken.

BRANDVEILIG LEVEN

Bewustwording en gedragsverandering vergroten op het gebied van brandveiligheid in de regio Groningen, daarbij gebruik makend van de kracht van de samenleving. Hierbij wordt passend gebruikgemaakt van onze eigen organisatie en wordt er geïnvesteerd in samenwerking en allianties in onze (maatschappelijke) omgeving. We delen onze kennis, inhoud en ervaring op het gebied van Brandveilig Leven (en Toezicht). Per gemeente kan de focus verschillen. Zo ligt in de ene gemeente bijvoorbeeld meer focus op studenten en bij een andere gemeente op ouderen en zelfstandig wonende verminderd zelfredzamen. Per gemeente wordt een op maat gemaakt plan opgesteld met daarin de speerpunten op het gebied van brandveiligheid.

SAMEN BETROKKEN

De samenleving is in sneltreinvaart aan het veranderen. Centrale aansturing en verticale ordening van de samenleving zijn geen vanzelfsprekende begrippen meer. Horizontale verhoudingen en horizontale samenwerkingsverbanden winnen terrein. Het voorkomen van of het beperken van de gevolgen van overstromingen, aardbevingen, ziektegolven en ongevallen met gevaarlijke stoffen, belangrijke risico’s op het Groningse grondgebied, vragen om een intensieve samenwerking tussen alle betrokken partijen, overheid, inwoners, bedrijven en instellingen.

De kwaliteit van dienstverlening moet goed zijn, zodat gemeenten het gevoel hebben dat ze goed worden bediend. De kracht van VRG ligt hierbij in de meerwaarde van multi-samenwerking. Voor de, niet vanzelfsprekende, ontwikkeling van een geregionaliseerde brandweer naar een Veiligheidsregio wordt aandacht gevraagd, ook bij gemeenten. Het co-creëren moet zich uiteindelijk verticaal en horizontaal afspelen, binnen en buiten de organisatie.

Daarom gaan wij graag met u in gesprek over de organisatie en risico’s van zaken rondom brandweezorg en rampenbestrijding en crisisbeheersing die specifiek in uw gemeente worden opgevangen.

BIJLAGEN

INLEIDING

De gemeente Groningen heeft in haar zienswijze op het repressief dekkingsplan en de notitie “brandweezorg in samenhang” aan het bestuur van de Veiligheidsregio gevraagd om een brandrisicoprofiel te maken voor de Stad. In deze notitie wordt daar op ingegaan.

Doel van de notitie is om inzicht te geven in het brandrisicoprofiel voor de Stad. Dit dient als input voor het bepalen van de activiteiten in 2018 (en verder) op het gebied van brandveiligheid.

Als eerste wordt ingegaan op het systeem brandrisicoprofiel, daarna wordt ingegaan op de risico’s bij objecten en woningen/doelgroepen. Vervolgens worden de instrumenten aangegeven en hoe de effecten worden gemeten. Als laatste wordt de samenhang met opkomsttijden aangegeven.

1 BRANDRISICOPROFIEL

Het brandrisicoprofiel is een ‘data gedreven’ systeem dat aan de voorkant van de veiligheidsketen wordt gehanteerd om in een cyclisch proces steeds beter zicht te krijgen op brandveiligheidsrisico’s. Aan de hand daarvan kan op een goede afgewogen manier de juiste prioriteiten worden bepaald op brandveiligheidsactiviteiten.

Eigenlijk zijn het twee cycli, eentje voor objecten waar een gebruiksmelding/vergunning voor is afgegeven zoals ziekenhuizen, kamerverhuurpanden, horeca, etc. en eentje voor woningen en de mensen die daar wonen (doelgroepen). De cyclus bestaat uit het in kaart brengen van objecten in het gebied, het identificeren en differentiëren van risico’s, het bepalen van de instrumenten waarmee je het risico wilt aanpakken en het meten van de effecten van de gekozen instrumenten. Voordat de nieuwe cyclus begint is het verstandig om kennis uit onderzoeken en actuele ontwikkelingen te betrekken in de eventuele keuzes. Vervolgens begint de cyclus opnieuw.

2 IN KAART BRENGEN VAN DE OBJECTEN EN RISICO DIFFERENTIATIE

Ieder gebouw heeft een ander soort risico afhankelijk van soort bouw, leeftijd, gebruik en soort gebruiker. Om het risico in kaart te brengen wordt onderscheid gemaakt tussen objecten met een gebruiksmelding en woningen. In onderstaande paragrafen wordt voor beide groepen dit nader uitgelegd.

2.1 IN KAART BRENGEN VAN DE RISICO DIFFERENTIATIE BIJ OBJECTEN MET EEN GEBRUIKSMELDING OF EEN OMGEVINGSVERGUNNING

Het toezicht op brandveiligheidsaspecten richt zich op de bouwfase¹ en de gebruiksfase bij objecten waar een gebruiksmelding/Vergunning voor is afgegeven. De uitvoering van dit toezicht is gebaseerd op het brandrisicoprofiel Veiligheidsregio Groningen² en wordt jaarlijks vastgesteld in de gemeentelijk handhaving uitvoeringsplannen (HUP). Dit brandrisicoprofiel kent 4 risicogroepen, waarin per risicogroep de frequentie van toezicht varieert van twee keer per jaar voor de hoogste risico's tot één keer per 4 jaar voor de laagste risico's.

Bij toezicht op nieuwbouw- en verbouwprojecten hanteren we zoveel mogelijk dezelfde indeling in klassen zoals deze gebruikt wordt bij bestaande bouw. De basis voor het toezicht is de vergunning en de melding.

Toe zien op het voldoen aan de regelgeving is een belangrijk instrument om de brandveiligheid te vergroten. Maar het is beter wanneer eigenaren en gebruikers van panden zichzelf bewust zijn van de brandveiligheidssituatie in hun eigen pand. Daarom wordt het toezicht vanaf 2015 gecombineerd met een nieuwe aanpak: Brandveilig Leven. Mensen bewust maken van mogelijke onveilige situaties en het voorkomen daarvan. De rol van de toezichthouder gaat daarbij inhoudelijk voor een deel veranderen. Op die manier kunnen we met dezelfde capaciteit een groter effect en groter rendement bereiken. Daarbij wordt uitgegaan van dezelfde prioritering als voor het toezicht.

2.2 RISICO DIFFERENTIATIE BIJ OBJECTEN MET EEN GEBRUIKSMELDING IN DE STAD

De panden in de gemeente Groningen met een gebruiksmelding/vergunning zijn in het verleden al onderverdeeld aan de hand van een risicoanalyse (zie 2.1), daar hebben we in 2016 een gebied gebonden analyse aan toegevoegd waardoor de panden in de Binnenstad en de oude wijken een hogere prioriteit kregen binnen het handhaving uitvoeringsplan van 2017 (gelet op bouwsoort, leeftijd en dichtheid van de bebouwing). In bijlage 1 is het overzicht te zien van de huidige risico-indeling en de toezichtfrequentie.

Naast de controles vinden er brandveilig leven/ondernemen activiteiten plaats op belangrijke doelgroepen in de stad, zoals de Horeca en studenten

¹ Tijdens de Bouwfase voert de brandweer bij nagenoeg alle objecten een controle uit, met uitzondering van woningen

² In 2009 is een preventie activiteitenplan (PREVAP) opgesteld aan de hand van een landelijke leidraad die is ontwikkeld door bureau Save, in opdracht van 'brandweer Nederland'. In 2013 is er een update gemaakt om de werklust te bepalen voor de inrichting van de Veiligheidsregio Groningen. Dit is uitgevoerd door de Antea Group

Om gericht de capaciteit in te kunnen zetten willen we de output (naleefgedrag en terugkoppeling uit incidenten via brandonderzoek) gebruiken. Bijvoorbeeld als we ieder jaar bij een pand komen waar de brandpreventieve voorzieningen op orde zijn, dan kunnen we de frequentie verlagen of een lichtere vorm van controle uitvoeren (zelfcontroles of QuickScans). Daarmee komt ruimte om andere panden te controleren.

Andersom zou ook kunnen. Wanneer de brandveiligheid in een object niet op orde is, kan de controle frequentie omhoog. Om dit goed uit te kunnen voeren willen we alle constatering per object en type object bijhouden, zodat we met deze informatie steeds onze capaciteit op de juiste manier kunnen inzetten. Hiervoor hebben we een goede data analyse nodig. Dit is redelijk tot goed op orde voor de kamerverhuur panden, zo hebben we de dossier volledig gedigitaliseerd en is het registratie systeem op orde. Voor de bestaande bouw moet de digitalisering nog tot stand komen. We willen dus meer informatie gestuurd ons werk doen. Doel is om beter zicht te ontwikkelen op de risico's. Dit betekent de juiste data verzamelen en analyseren.

Het reguliere toezicht wordt op panden uitgevoerd waar minimaal 50 personen kunnen verblijven en in kamerverhuurpanden waar minimaal 5 kamers aanwezig zijn. De frequentie is bepaald aan de hand van het soort gebruik en de locatie (binnenstad en oude wijken of erbuiten)

Wat is de ervaring in de Stad:

- Het reguliere toezicht wordt in panden uitgevoerd waar minimaal 50 personen kunnen verblijven en in kamerverhuurpanden waar minimaal 5 kamers aanwezig zijn. De frequentie is bepaald aan de hand van het soort gebruik en de locatie (binnenstad en oude wijken of erbuiten) en vastgelegd in het handhavingsuitvoeringsplan
- De huidige controles vragen het merendeel van de capaciteit van de toezichthouders van de brandweer
- De huidige risicobenadering (nadruk op binnenstad als gebied) is juist
- We constateren een toename van inzet op verzoek van de GGD (vervuilde woningen) en aanvragen na een incident waarbij zaken geconstateerd worden

Wat doen we al voor de Stad op het gebied risicogericht toezicht houden:

- Conform het handhavingsuitvoeringsplan voeren wij toezicht uit, controleren wij het eerste gebruik na het verlenen van een melding en ondersteunen wij bij handhavingszaken
- We zijn regionaal bezig met het ontwikkelen van meerdere vormen van toezicht (lichtere en zwaardere varianten), welke ingezet kunnen worden afhankelijk van het risico

Maatregelen:

- Koppelen van (regionale) data op het gebied van brandveiligheid om goed en gericht de capaciteit in te zetten. Naarmate er meer informatie wordt verzameld, kunnen betere analyses worden gemaakt.
- Vanuit de gekoppelde data de juiste vorm en frequentie van toezicht (of voorlichting) bepalen

2.3 IN KAART BRENGEN VAN DE RISICO DIFFERENTIATIE BIJ WONINGEN

Bij woningen is het niet alleen de ouderdom van de woning die het risico bepaalt maar ook het type bewoner en de zelfredzaamheid daarvan. Vandaar dat er bij woningen dus ook wordt gekeken naar type bewoners. Dit leidt vervolgens tot doelgroepen beleid. Ook wordt informatie gebruikt van diverse landelijke onderzoeken en evaluaties. Voorbeelden hiervan zijn brandonderzoek en onderzoek naar oorzaken van fatale woningbranden. Deze onderzoeken worden veelal op landelijke en bovenregionaal niveau uitgevoerd en gedeeld binnen de brandweer. Het doel is om met al deze gegevens meer en beter inzicht te krijgen welke doelgroepen meer risico op brand hebben. Op deze manier kunnen we gericht voorlichting geven.

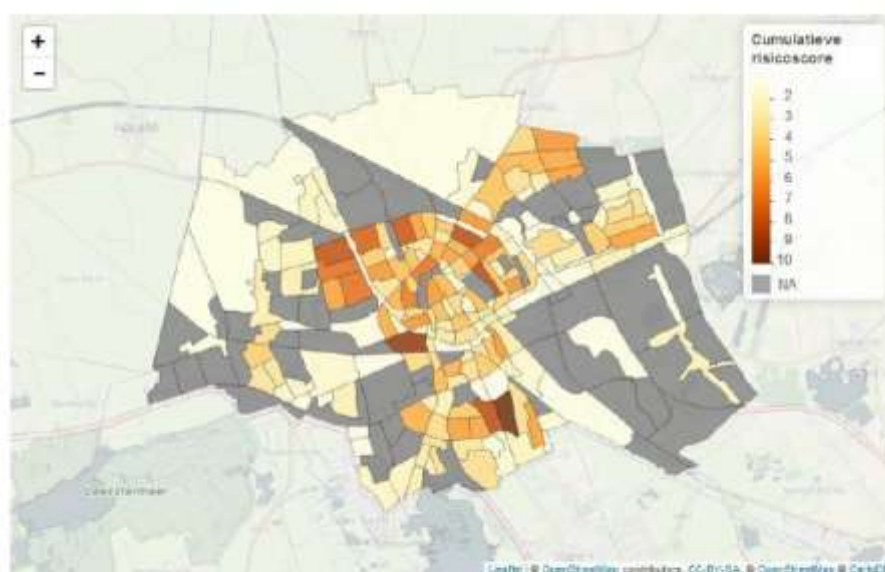
Afhankelijk van de doelgroep en locatie maken we een keuze uit de 12 producten in van brandveilig leven (BVL) zie hiervoor bijlage 2. Daarnaast wordt vanaf het najaar 2017 tot en met eind 2018 in de Wijert een pilot gedaan met buurtgericht brandweezorg.

2.4 RISICO DIFFERENTIATIE BIJ WONINGEN IN DE STAD

In de stad is een studie uitgevoerd door IBM³ waarin de vraag is behandeld welke criteria (predictoren) een rol spelen in het voorspellen van woningbranden. Uit het onderzoek is gebleken dat de top 5 van predictoren de volgende zijn:

- Gebouweeftijd (hoe ouder het gebouw, hoe hoger het risico)
- Aantal bewoners (hoe meer bewoners, hoe hoger het risico)
- Huishoudtype (éénouder gezinnen geldt een hoger risico)
- Fluctuaties (meer fluctuatie in inwonertal betekent hoger risico)
- WOZ waarde (relatief lage WOZ (100.00 – 165.000) betekent hoger risico)

Als van alle woningen in Groningen de waarde van deze predictoren wordt samengenomen, ontstaat het risicobeeld zoals weergegeven op de volgende pagina.

Figuur 17: geografische visualisatie van risico op woningbranden in subbuurten van Groningen. Hoe donkerder de kleur hoe hoger het risico van de subbuurt. Subbuurten met minder dan 10 woonhuizen zijn grijs gemaakt omdat de statistische analyse hier onvoldoende betrouwbaar is.

³ Rapport

Het bovenstaande kaartje laat de verschillen in risicoscores per wijk zien. Dit is bruikbare informatie om risico gestuurd ons werk te kunnen doen. Daar waar de risico's het grootste zijn, daar willen we ons het meeste laten zien. Uit het kaartje blijkt dat er aan de noordkant van de stad gemiddeld een wat hoger brandrisico is. Aan de zuidkant zijn er echter ook twee wijken die er uit springen.

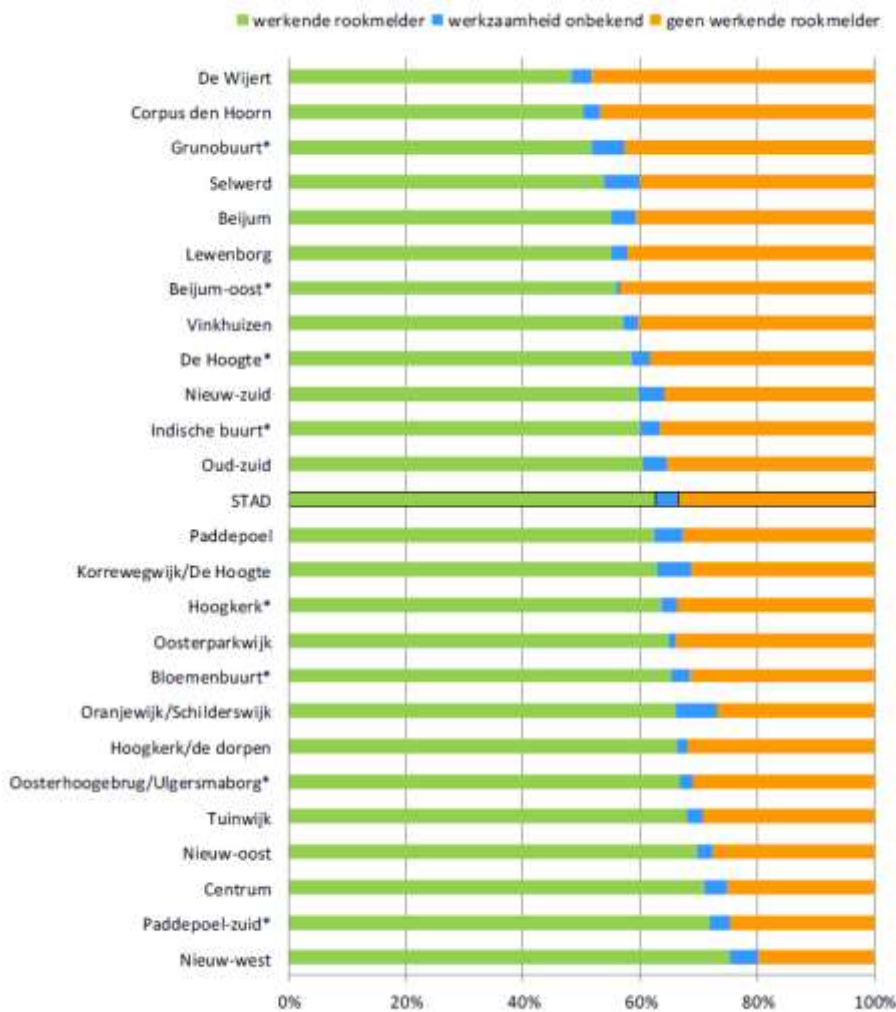
Het is ook goed om naar de rookmelderdichtheid te kijken. Rookmelders zijn belangrijke instrumenten om bewoners vroegtijdig te waarschuwen bij een brand om daarna zo snel mogelijk te kunnen vluchten. Een zo hoog mogelijke bezettingsgraad van rookmelders zal bijdragen aan de veiligheid. Hiervoor is door bureau onderzoek en Statistiek in het najaar een onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van rookmelders. Gemiddeld hadden in 2012 63% van de inwoners een of meer werkende rookmelders in de woning. In De Wijert, Corpus den Hoorn en Grunobuurt hangen de minste rookmelders (rond de 50%). Kijkende naar de soort bewoners zagen we in 2012 dat eenpersoonshuishoudens, huurwoningen, AOW-ers, werklozen, lager opgeleiden en uitkeringsgerechtigden vaak geen werkende rookmelder hebben.

In Nieuw West, Paddepoel-zuid en het Centrum hangen de meeste (werkende⁴) rookmelders (> 70%). Kijkende naar de soort bewoners zagen we in 2012 dat huishoudens met hoge inkomens en met 3 of meer personen, studenten, jongeren en koopwoningen vaak een werkende rookmelder hadden.

In onderstaande grafiek zijn de uitkomsten per wijk (en kleine buurten) weergegeven van het onderzoek.

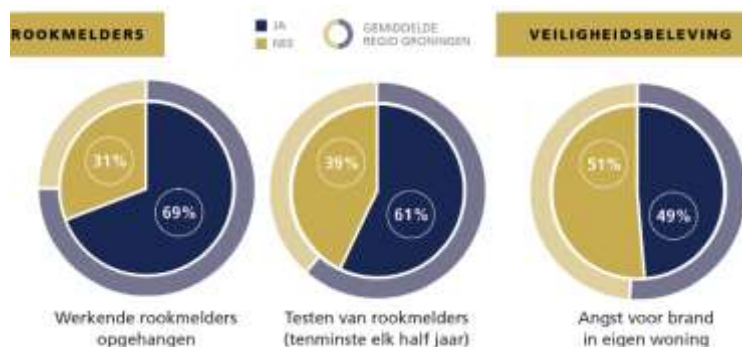
⁴ Uit onderzoek van het instituut Fysieke veiligheid (IFV) in 2016 blijkt dat er verschil van inzicht is over de term "werkend". Voor de meeste bewoners houdt dat in, een rookmelder uit de verpakking halen, batterij erin en ergens ophangen. Voor de brandweer houdt een werkende melder in dat hij structureel wordt getest en op de juiste plek wordt opgehangen.

* de kleinere buurten

In het najaar van 2015 heeft brandweer Groningen via bureau marktonderzoek de rookmelderdichtheid verkend⁵ in de provincie en in iedere gemeenten. In onderstaande grafiek is uitkomst weergegeven voor de Stad. De buitenlijn geeft het regionale gemiddelde weer. Het landelijke percentage van werkende rookmelders is 74%.

Gelet op de uitkomsten van 2012 zien we een voorzichtige toename van 6%.

⁵ Er zijn 2668 mensen benaderd per telefoon en online uit 23 gemeenten. Deze mensen vertegenwoordigen de circa 583.400 bewoners in de provincie en geven een representatief beeld.

In de toekomst is het interessant om te kijken of er andere, wellicht betere predictoren kunnen worden gevonden. Een andere ontwikkeling is dat er bij iedere woningbrand wordt geprobeerd de juiste informatie wordt verzameld zodat meer en beter inzicht wordt verkregen (zie ook hoofdstuk 2.3). Daarvoor geldt ook meer incidenten tot meer informatie leidt en dus een beter en betrouwbaarder beeld. Het brandrisicokaartje gecombineerd met de rookmelderdichtheid heeft bepaald dat de buurtgerichte brandweerman in de wijk De Wijert wordt ingezet.

Wat is de ervaring in de Stad:

- De Stad heeft in het Centrum een hoge fluctuatie van het aantal bewoners ten opzichte van andere wijken. Daarnaast kent de Stad een grote diversiteit aan bevolkingsgroepen. Hierdoor is de voorlichtingsaanpak verschillend. Dit vergt tijd en energie
- De grootte van de Stad bepaalt dat er heldere (beleids)keuzes moeten worden gemaakt in het kader van brandveiligheid.
- De Stad heeft een lagere rookmelderdichtheid ten opzichte van het landelijke gemiddelde

Wat doen we al voor de Stad op het gebied van rookmelderdichtheid en doelgroepen aanpak:

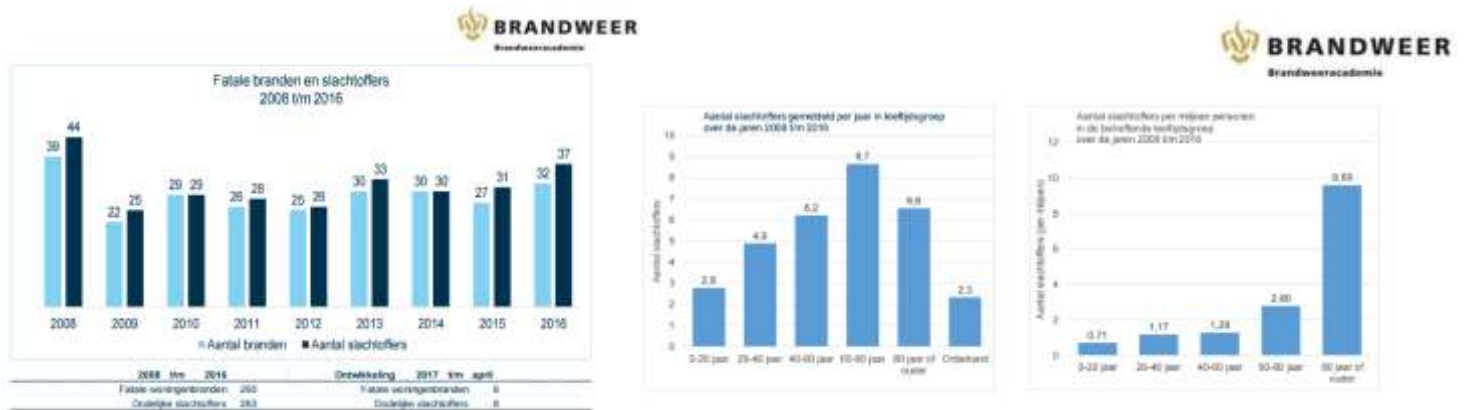
- We zijn begonnen met de pilot buurtgerichte brandweezorg in de Wijert, hierbij kijken we hoe we via de wijkvernieuwingsprojecten de brandveiligheid kunnen verhogen. Daarnaast willen we ervaren hoe we andere partners en organisaties kunnen betrekken in verantwoordelijkheid voor brandveiligheid (aangaan van allianties). Deze pilot duurt tot en met eind 2018
- We geven prioriteit aan de hoge risicogebieden (Binnenstad en de oudere wijken rondom het centrum)
- We geven voorlichting aan studenten op diverse momenten (tijdens introductieperiode, bij de periodieke controle in de melding plichtige kamers) en doen 2x per jaar een voorlichting voor buitenlandse studenten van de RUG en Hanzehogeschool
- Wij oefenen regelmatig met studenten en Horeca in de risicogebieden
- Via regionale en landelijke campagnes informeren wij de diverse doelgroepen in het kader van brandveiligheidsbewustzijn (zoals: "3 minuten is niets", "Hé doe de deur dicht")
- We bieden brandveiligheidschecks aan voor woningen en adviseren verenigingen van eigenaren over te nemen brandveiligheidsmaatregelen
- Op regionaal niveau zijn we in gesprek met woningbouwcorporaties om de brandveiligheid in hun panden te verhogen

Maatregelen:

- In de enquêtes van Bureau Onderzoek en Statistiek wordt structureel een aantal vragen over rookmelders op wijkniveau opgenomen
- De rookmelderdichtheid in de Stad moet worden verhoogd (>80%). Hiervoor zal een helder meerjarig stappenplan uitgewerkt moeten worden hoe we dit kunnen doen in samenspraak met de gemeente, woning eigenaren, corporaties, studentenverenigingen en andere betrokken. De prioriteit hierbij wordt bepaald door het risicobeeld in de diverse wijken.
- De pilot buurtgerichte brandweezorg wordt ingezet in De Wijert om op wijkniveau bij te dragen aan brandveiligheid. Dit moet het vergroten van de rookmelderdichtheid ondersteunen en het brandveiligheidsbewustzijn verhogen.

2.5 Landelijke en (inter)regionale onderzoeken

Sinds 2008 houdt de brandweeracademie (onderdeel van het instituut Fysieke veiligheid) alle fatale woningbranden bij, daarbij is de volgende trend te zien.

Hieruit kunnen een aantal conclusies worden getrokken⁶:

- Gemiddeld sterven 30 bewoners per jaar door brand in woning/woongebouw
- Ongeveer 50% van de fatale woningbranden wordt veroorzaakt door onvoorzichtig handelen van bewoner(s), waarbij:
  - 19% wordt veroorzaakt door onvoorzichtigheid bij koken
  - 9% wordt veroorzaakt door roken
- 13% van de fatale woningbranden wordt veroorzaakt door sluiting of verkeerd aansluiten van elektrische apparatuur
- Bijna twee vijfde (37%) van de fatale woningbranden is ontstaan in de woonkamer, een vijfde (22%) in de keuken en een vijfde (22%) is in de slaapkamer ontstaan.
- Het merendeel van de dodelijke slachtoffers is 60 jaar of ouder

Door het verzamelen en analyseren van de informatie over fatale woningbranden en brandoorzaken krijgen we een steeds beter beeld waar we onze inzet op moeten plegen. Sinds 2015 is er op het niveau van 3Noord (Groningen, Friesland en Drenthe) een team Brandonderzoek. In 2017 is het de bedoeling om van iedere woningbrand informatie te verzamelen om te kijken of dit het inzicht kan vergroten hoe brand ontstaat en hoe mensen daar op reageren. Als dit inzicht beter wordt, leidt dat weer tot gerichtere voorlichting.

⁶ Bron: jaaroverzicht fatale woningbranden 2016, Brandweer academie. April 2017.

Wat is de ervaring in de Stad:

- In 2017 (peil: 1 oktober 2017) waren er 2 dodelijke slachtoffers te betreuren door brand. Deze branden passen binnen het landelijke beeld van brandoorzaken
- Het geven van voorlichting na brand (bijvoorbeeld bijeenkomst in augustus aan de Meeuwerdeweg) is een goed middel om bij bewoners in de omgeving van de brand bewustwording

Wat doen we al voor de Stad met deze landelijke kennis:

- We hebben een convenant met het brandwondencentrum en gebruiken de gezamenlijke kennis om preventief mensen te wijzen op risico's om de kans op brand en brandwonden te verkleinen.
- een keer per 2 weken hebben we een vast moment op radio Noord over brandveiligheid (samen met het brandwondencentrum)

We doen brandonderzoek bij branden

- We geven voorlichting/nazorg na brand
- In 2018 gaan we samen met Woonzorg Nederland al hun panden in de Stad voorzien van rookmelders en geven we voorlichting over brandveiligheid aan de bewoners en medewerkers

Advies:

- De ingezette lijn vast houden, en verder onderzoeken hoe we de bewoners kunnen informeren en bereiken (doelgroepgericht), zie hiervoor ook het volgende hoofdstuk

3 Bepalen van de instrumenten

Op dit momenten zijn er op verschillende niveaus instrumenten die we gebruiken om de brandveiligheid en bewustwording te verhogen.

Op Landelijk niveau opereren we vanuit Brandweer Nederland, doen we veel wetenschappelijk onderzoek naar brandoorzaken, risico doelgroepen en manieren van interventies. Ook zijn we als brandweer Nederland vertegenwoordigd aan landelijke en Europese overleg tafels. Een voorbeeld is het overleg met de meubelbranche om ervoor zorg te dragen dat meubels minder brandbaar zijn of het maken van brandveiligheid afspraken met landelijke partijen zoals Woonzorg Nederland. Daarnaast ontwikkelen we op landelijk niveau voorlichtingsmateriaal en investeren we in landelijke campagnes (zoals brandpreventie week).

Op (inter)regionaal niveau ontwikkelen we het brandrisicoprofiel steeds verder naar een meer dynamisch systeem en zoeken we de verbinding met gegevens die kunnen bijdragen aan een nog betere beoordeling van de risico's en doelgroepen. Zo wordt op (inter)regionaal niveau gesproken met woningbouwcorporaties over brandveiligheidsmaatregelen en hebben we een samenwerkingsconvenant met het brandwondencentrum ten behoeve van voorlichtingscampagnes. Daarnaast wordt via het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen ook beleid bepaald waar de prioriteiten liggen op toezicht en doelgroepen. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de inzet op ouderen en het vaststellen van de productencatalogus "brandveilig leven". De daadwerkelijke werkzaamheden in de Stad worden bepaald via het handavingsuitvoeringsprogramma.

Wat is de ervaring in de Stad:

- Naast de inzet van Toezichthouders uit cluster Stad, kunnen we ook gebruik maken van regionale collega's, regionale en landelijke formats. Ook zijn we op regionaal en landelijk niveau allianties aangegaan om brandveiligheid met partners op te pakken (brandveiligheid is een coproductie)

Wat doen we al voor de Stad met de instrumenten:

- De nu aanwezige instrumenten worden zo goed mogelijk ingezet in de Stad

We zetten in op de grootste risicogebieden (Binnenstad en de oudere wijken) en richten ons op voorlichting aan de doelgroepen: Studenten, horeca en ouderen

- We gaan een pilot doen met de buurtgerichte brandweezorg in de Wijert, hier zullen we de brandveiligheid in de gehele wijk bespreekbaar maken en specifieke thema's oppakken

- Wij ondersteunen de Noordelijke technasium scholen met het aanbieden van projectopdrachten over brandveiligheid en verbinden daar een wedstrijdelement aan

- Voor de Stad worden de brandveilig leven producten gebruikt (bijlage 2): brandveilig studeren, studenten kamerverhuur, brandveilig ondernemen, brandveiligheidschecks in woningen en het geven van voorlichting/nazorg na brand.

Maatregelen:

- Het verder ontwikkelen van de instrumenten op regionaal en landelijk niveau en dit toepassen waar het nodig is in de Stad

- De pilot buurtgerichte brandweezorg volgen en de afhankelijk van de uitkomsten dit eventueel verder inzetten in de rest van de Stad

- Het bespreken met onderwijsorganisatie O2G2 over de mogelijkheden om structureel voorlichting over brandveiligheid te geven op alle basisscholen in de gemeente. Als pilot zouden hier bijvoorbeeld de basisscholen in de Wijert voor benaderd kunnen worden.

Metten van effecten

Het meten van effecten is belangrijk maar, is in de wereld van brandveiligheid niet eenvoudig. Vaak gaat het om lange termijn effecten die niet eenvoudig meetbaar zijn. Daarnaast is de stad ondanks zijn grootte toch een gebied met te weinig incidenten om op basis daarvan statistisch verantwoorde conclusies te trekken. Daarmee is het nog steeds belangrijk om dingen te meten maar kunnen daar niet direct conclusies aan worden verbonden.

Indirecte metingen zijn wel te doen en dan hebben we het over rookmelderdichtheid. Er is in 2015 een regionale nulmeting gedaan van de rookmelderdichtheid. Over enkele jaren gaan we weer meten en dan moet er hoger worden gescoord.

Bij het klassieke toezicht is er wel inzicht in het naleefgedrag van bedrijven. Bedrijven of bedrijfscategorieën die goed naleefgedrag laten zien, kunnen minder toezicht krijgen. De toezicht capaciteit die dan vrij valt kan besteed worden aan bedrijven die het minder goed doen.

De Veiligheidsregio is nog aan het onderzoeken hoe alle verschillende data goed gemonitord kan worden om beter trends te kunnen signaleren en om de capaciteit efficiënt in te kunnen zetten op die plek waar het rendement het hoogst is om de brandveiligheid(bewustzijn) te verhogen.

Wat is de ervaring in de Stad:

- De gemeente heeft veel data die input kan zijn voor een goed dynamisch brandrisicoprofiel

Wat doen we al voor de Stad op het gebied van meten van effecten

- In 2018 gaan we een regionale 1-meting doen op het gebied van rookmelderdichtheid

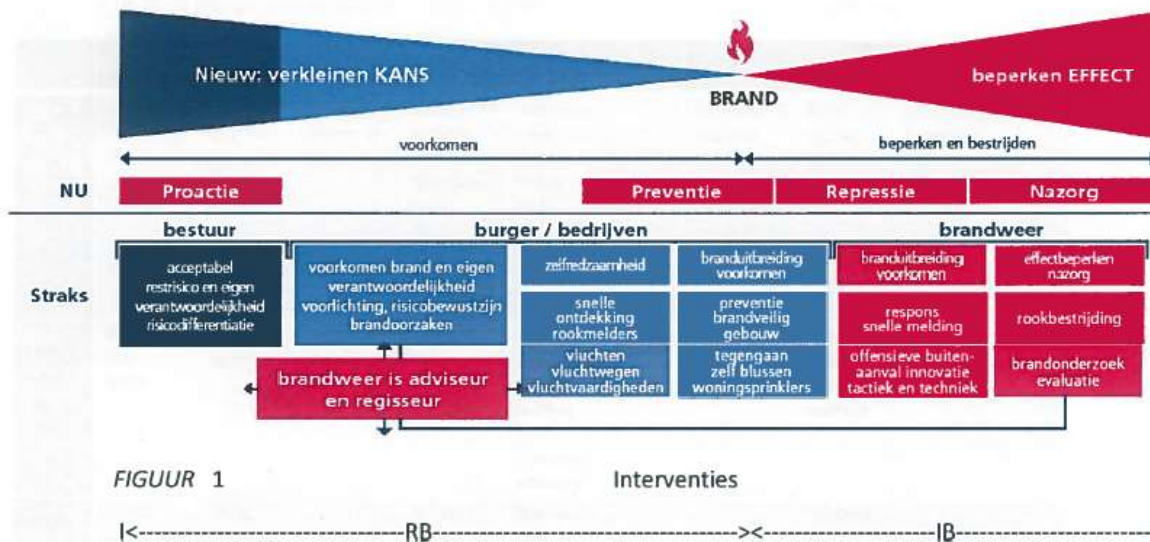
- We onderzoeken de mogelijkheden van het koppelen van diverse data in een regionaal systeem

Advies:

- Koppelen van alle (regionale) data op het gebied van brandveiligheid om goed en dynamisch de capaciteit in te zetten. Dit is een langdurig regionaal traject wat meerdere jaren gaat duren.

Samenhang met opkomsttijden

De samenhang tussen het brandrisicoprofiel en de opkomsttijden (eigenlijk het dekkingsplan) is niet een eenvoudige maar die is er natuurlijk wel. Het is echter geen simpele, causale relatie in de zin van “een onsje meer preventie is een pondje minder repressie”. Zo ligt het niet. Toch zijn het allebei onderdelen van brandweezorg en hebben ze met elkaar te maken.

Het is al eerder gesteld dat opkomsttijden belangrijk zijn maar er moet voor worden gewaakt dat het teveel gewicht krijgt. De klok voor het meten van de opkomsttijd gaat pas lopen als de brand is gemeld aan de meldkamer. Het kan dus maar zo zijn dat die brand al uren aan de gang is voordat het wordt ontdekt en wordt gemeld. Dit is ook de reden dat de meeste grote branden 's nachts plaats vinden. Daarom is het vergroten van rookmelderdichtheid ook een goede maatregel. Het is relatief goedkoop, geeft een bewoner meer handelingsperspectief en branden worden eerder gemeld (mits iemand in de buurt is).

Op dit moment loopt een onderzoek naar de mogelijkheden voor het verbeteren van de opkomsttijd in de stad Groningen. Het onderzoek is afgerond en het rapport is in concept gereed. Voor het jaarplan van 2018 heeft dit geen directe invloed. Voor de volgende jaarplannen zal worden bekeken wat de invloed van de eventuele wijzigingen is in de totale brandweezorg.

Conclusie en vervolg

Het bestaande brandrisicoprofiel wat al jaren gebruikt wordt in het handhaving uitvoeringplan (HUP) is nu aangevuld met de risico's bij woningen en doelgroepen. Dit is een eerste volgende stap in het verder uitwerken van een dynamisch brandrisicoprofiel welke voor de hele regio wordt opgesteld. We zijn er echter nog lang niet, want het systeem moet verder verfijnd worden en dienen de losse onderdelen 'slim' aan elkaar gekoppeld te worden. Ook willen we een verbinding leggen met de gegevens die we kunnen ontsluiten uit incidenten om hiermee ook de relatie tussen oorzaak en gevolg beter te verklaren. Hier willen we en gaan we verder mee. Dit zal op regionale schaal gebeuren waarbij het op dit moment nog niet bekend is hoe de vervolgstappen eruit zien en

in welke termijnen. Zodra daar meer over bekend is zal dit via (het bestuur van) de Veiligheidsregio gecommuniceerd worden.

Bijlage 2 Uitsplitsing toezicht op basis van risicoanalyse 2017

Analyse van de binnenstad

In een oude binnenstad zijn de brandveiligheidsrisico's groter dan in de nieuwere buiten wijken van de stad. De brandveiligheid van oude panden heeft een ondergeschikte status. Dit heeft consequenties voor de vluchtveiligheid en de mate van branduitbreiding (vanwege de hoge bebouwingsdichtheid en geaccepteerde bouwkwaliteit).

In de binnenstad is het percentage aan kamerverhuurpanden groot en zijn relatief veel (oude)winkel- en kantoorpanden. Boven veel van deze panden wordt gewoond. Een belangrijk aandachtspunt n.a.v. de brand in Leeuwarden is de brandwerendheid van deze panden. Daarnaast geldt de binnenstad als 'huiskamer' van Groningen met veel bezoekers. Zij komen winkelen, bezoeken horecagelegenheden en evenementen. De brand- en vluchtveiligheid van horecapanden en bij evenementen is een belangrijk aandachtspunt.

De binnenstad is grotendeels beschermd stadsgezicht en kent vele gemeentelijke en rijksmonumenten. Het behoud van het cultureel erfgoed is eveneens een belangrijk aandachtspunt.

Al met al is de binnenstad een complexe omgeving waarin als afgebakend gebied de samenwerking met de gemeente volop prioriteit moet krijgen.

Op basis van deze totale analyse van de brandweer ligt het accent voor de VRG op de binnenstad en risicovollere objecten en projecten in andere wijken.

Funcie van het object	Risicoklasse	Controle frequentie
Zorgclusterwoning voor 24-uurs zorg in een woongebouw	1	1
Kamergewijze verhuur >= 10 wooneenheden)	1	1
Kamergewijze verhuur >= 10 wooneenheden)	1	1
Klinieken, ziekenhuis (dagbehandeling)	1	0,5
Klinieken, ziekenhuis (dag- en nachtbehandeling) < 500 bedden	1	0,5
Klinieken, ziekenhuis (dag- en nachtbehandeling) >500 bedden	1	0,5
Klinieken, ziekenhuis (incl. gesloten afdeling)	1	0,5
Verpleegtehuizen > 10 personen	1	1
Kamergewijze verhuur > 4 <10 wooneenheden Centrum STAD (2 pc's)	1	1
Kamergewijze verhuur > = 10 wooneenheden Centrum Stad (2 pc's)	1	1
Kamergewijze verhuur > = 10 wooneenheden Centrum Plus Stad (5 pc's)	1	1
Kamergewijze verhuur > = 10 wooneenheden Centrum Plus+ Stad (2 pc's)	1	1
Kamergewijze verhuur > = 10 wooneenheden Buiten centrum Stad (17 pc's)	1	1
Woongebouw (zonder zorg) met inpandige gangen	2	2
Zorgclusterwoning voor zorg op afroep, in een woongebouw	2	2
Groepszorgwoning voor 24-uurs zorg	2	2
Buurthuis, ontm.centrum, wijkcentr. > 250 pers.	2	2

Tentoonstellingsgebouwen > 250 pers.	2	2
Cafés, discotheek, restaurant 50-250 pers.	2	2
Cafés, discotheek, restaurant > 250 pers.	2	2
Logiefunctie 10-50 pers.	2	2
Logiefunctie > 50 pers.	2	2
School (l.l. < 12 jaar) <= 250 pers.	2	2
School (l.l. < 12 jaar) > 250 pers.	2	2
School (l.l. > 12 jaar) > 250 pers.	2	2
Winkelgebouwen > 250 pers.	2	2
Winkelgebouwen winkelcentra	2	2
Kamergewijze verhuur > 4 <10 wooneenheden Centrum Plus STAD (5 pc's)	2	2
Kamergewijze verhuur > 4 <10 wooneenheden Centrum Plus+ STAD (2 pc's)	2	2

Functie van het object	Risicoklasse	Controle frequentie
Kamergewijze verhuur > 4 <10 wooneenheden Buiten centrum STAD (17 pc's)	3	3
Groepszorgwoning voor zorg op afspraak	3	3
Groepszorgwoning voor zorg op afroep	3	3
Kinderdagopvang > 10 pers.	3	3
Peuterspeelzaal > 10 pers.	3	3
Theater, schouwburg, bioscoop, aula > 250 pers.	3	3
Museum, bibliotheek > 250 pers.	3	3
Buurthuis, ontm.centrum, wijkcentr. 50-250 pers.	3	3
Tentoonstellingsgebouwen 50-250 pers.	3	3
Gebouw met celfunctie	3	3
Fabrieken / industrie 50 - 250 pers.	3	3
Fabrieken / industrie > 250 pers.	3	3
Kantoren 50-250 pers.	3	3
Dagverblijf gehandicapten > 10 pers.	3	3
School (l.l. > 12 jaar) <= 250 pers.	3	3
Sporthal 50-250 pers.	3	3
Sporthal, > 250 pers.	3	3
Zwembad	3	3
Winkelgebouwen 50-250 pers.	3	3
Buitenschoolse opvang (BSO) > 10 pers.	4	4
Theater, schouwburg, bioscoop, aula 50-250 pers.	4	4
Museum, bibliotheek 50-250 pers.	4	4
Gebedshuis 50-250 pers.	4	4
Gebedshuis > 250 pers.	4	4
Kantine, eetzaal > 50 pers.	4	4
Gevangenis	4	4
Gezondheidsdiensten > 50 pers.	4	4
Kantoren > 250 pers.	4	4
Gymzaal, studio (ballet bv.) > 50 pers.	4	4
Stadion	4	4
Studio's > 50 personen	4	4
(Parkeer) garages (alleen opslag, stalling) > 1.000 m2	4	4

Totaal aantal panden in de Stad met een gebruiksmelding: 3060.

Bijlage 2 Producten brandveilig leven (BVL)

Inleiding

- Allianties & samenwerking:** De brandweer zet in op samenwerking met partners die vanuit hun achtergrond in contact staan met doelgroepen en/of medewerking kunnen verlenen aan bewustwording op het gebied van brandveiligheid. Partners zoals gemeenten, woningbouwverenigingen, zorginstellingen en verzekeringsmaatschappijen.
- 'Geen Nood Bij Brand!':** Dit is een nieuwe methode voor veiligheidscontroles in zorginstellingen en heeft als doel het vergroten van kennis en bewustwording bij cliënten, medewerkers, management en bestuurders, om zo de brandveiligheid in zorginstellingen structureel te verbeteren.
- Brandveilig ondernemen:** Waar ondernemers zich organiseren in werkgroepen rondom (brand)veilig ondernemen schuift de brandweer aan om ondernemers in winkelgebieden en bedrijventerreinen bewuster te maken van brandrisico's en hun verantwoordelijkheid op het gebied van brandveiligheid.
- Brandveiligheidscheck voor woningen:** Brandveiligheidschecks kunnen op meerdere manieren worden ingezet: Door de bewoner zelf, als individuele check door de brandweer of in het kader van een groter project, waarbij (brandweer)vrijwilligers worden ingezet in een buurt of wijk.
- Rondom ouderdom:** Senioren wonen langer thuis en zijn een groeiende risicogroep in relatie tot brand. De brandweer zoekt samenwerking met de senioren en instanties die een directe relatie met hen hebben om de brandveiligheid in hun omgeving te verhogen.
- Oefenen in de wijk:** Een brandweeroefening woningbrand wordt gecombineerd met voorlichting aan burgers in een (risico)wijk. Buurtbewoners worden uitgenodigd om mee te kijken met de inzet en er wordt voorlichting omtrent brandveiligheid gegeven.
- Brandweer in de klas - Smokey komt logeren, Brandweer schatkist en Brand!:** Door middel van lespakketten voor drie leeftijdscategorieën worden kinderen (en ouders) op een interactieve manier voorgelicht over brandveiligheid in de thuissituatie. De brandpreventiehond Smokey is het gezicht van deze lesmethodes.
- Voorlichting na brand:** Na een brand wordt er een voorlichtingsbijeenkomst voor de buurt belegd, waarbij aandacht is voor de gevolgen van brand en voorlichting wordt gegeven over brandveilig leven.
- Focus op Wmo:** In toenemende mate wonen verminderd zelfredzamen langer zelfstandig thuis en zijn een risicogroep in relatie tot brand. Samenwerking met gemeentelijke Wmo maakt de knelpunten inzichtelijk en maatwerkoplossingen voor brandveiligheid mogelijk.
- (brand)Veilig studeren:** De Brandweer organiseert campagnes en ludieke acties om studenten bewust te maken van de risico's rondom brand en hun eigen verantwoordelijkheid hierbij.
- Studenten kamerverhuur:** Tijdens toezicht op kamerverhuurpanden wordt met bewoners ingegaan op de brandveiligheid in de panden, brand voorkomen en wat te doen bij een eventuele brand.
- Maatwerk bij opkomsttijd boven 18 minuten:** De brandweer investeert in risicobewustzijn en het verhogen van brandveiligheid in gebieden waar de brandweer niet binnen de 18 minuten op kan komen.